

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: **K. S.**
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Caletkou
sídlem Petřivalského 584/1, 750 02 Přerov

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2024, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2024, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni k rukám advokáta Mgr. Petra Caletky náhradu nákladů řízení ve výši 4 692 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Spor byl v posuzovaném případě o to, kdy vznikla invalidita žalobkyně.
2. Žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své rozhodnutí ze dne 27. 10. 2023, č. j. X. Žalovaná rozhodnutím ze dne 27. 10. 2023 přiznala žalobkyni od 8. 6. 2023 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, protože podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov (dále jen „OSSZ“) pokles pracovní schopnosti žalobkyně činil 60 %.
3. **Žalobkyně v žalobě** namítala nezákonnost napadeného rozhodnutí z důvodu nesprávně určeného data vzniku invalidity žalobkyně. Invalidita žalobkyně vznikla nejpozději 18. 6.

2021 potvrzením diagnózy bipolární poruchy. Psychické potíže u žalobkyně nastaly již v roce 2018, kdy musela vyhledat odbornou pomoc, byl jí předepsán Zolofort 100 mg a její psychický stav se od té doby zhoršoval, případně stabilizoval. Signifikantním projevem bipolární poruchy je právě cyklické střídání manických, depresivních a klidovějších fází. Nicméně právě v uvedeném čase gradace duševní poruchy došlo k markantnímu ovlivnění každodenních činností v běžném životě žalobkyně. Následovaly střídavé hospitalizace (i nedobrovolné), agresivní chování v manické fázi a časté absence ve škole v depresivní fázi. Žalobkyně doložila rozhodnutí školy o realizaci individuálního studijního plánu ze dne 17. 1. 2022 a písemnou komunikaci zákonných zástupců se školou.

4. Žalovaná měla k dispozici propouštěcí zprávy Psychiatrické nemocnice v Kroměříži ze dnů 24. 5. 2022 a 30. 5. 2023. V obou zprávách se uvádí, že žalobkyně trpí bipolární poruchou, pro kterou byla nutná hospitalizace. Žalovaná, respektive posudkoví lékaři nehodnotili listinné důkazy v kontextu a souvislostech a účelově část propouštěcích zpráv vyhodnotili tak, že předchozí potíže žalobkyně neodpovídaly diagnostikované bipolární poruše, respektive při hospitalizaci byla diagnóza změněna a znovu potvrzena až v roce 2023 při hospitalizaci, a proto žalobkyně nebyla invalidní.
5. Toto tvrzení je však jednoznačně chybné, nereflexuje zjištěný skutkový stav a ignoruje dokumentované obtíže žalobkyně a její vliv na každodenní život a schopnost zapojit se nejen do pracovních, ale i běžných, rutinních činností. Je nepochybné, že předchozí zdravotní potíže, které se objevily kolem roku 2018, gradovaly v červnu 2021 a trvají dosud, jsou projevem diagnostikované bipolární poruchy, přičemž jejich zásadní vliv na běžný život žalobkyně a na pokles její pracovní schopnosti je zjevný a byl řádně doložen.
6. K tomu žalobkyně doložila propouštěcí zprávu z Nemocnice Přerov z 5. 7. 2021 (hospitalizace pro pád v manické fázi bipolární poruchy), lékařské zprávy z 10. 5. 2022, 27. 8. 2021 a 29. 12. 2021. Z těch jednoznačně vyplývá, že již tou dobou diagnostikovaná bipolární porucha měla zásadní a nepříznivý vliv na každodenní život. Žalobkyně doložila vysvědčení za školní rok 2021/2022, kde je patrný vysoký počet absencí. V tomto roce muselo dojít poprvé k nastavení individuálního plánu a následného opakování ročníku, což se opakovalo i v dalším ročníku, včetně nutnosti odkladu maturitní zkoušky.
7. Žalobkyně vytkla žalované, že posudkový lékař v prvním stupni řízení neprovedl osobní vyšetření, ale spokojil se pouze s dodáním sebehodnotícího zdravotního dotazníku a tento dotazník vůbec nehodnotil, i když v něm žalobkyně jasně a detailně popisuje průběh nemoci, její konkrétní projevy, jejich vliv na každodenní život a omezení, která přinášejí. V dotazníku je uvedena i doba vzniku invalidity podle subjektivního názoru žalobkyně.
8. Žalobkyně namítla nesprávný výklad vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). I kdybychom připustili nepřiznání invalidity k dřívějšímu datu z důvodu, že při hospitalizaci v Psychiatrické nemocnici v Kroměříži měla být údajně diagnóza změněna na poruchy přizpůsobení (dg. 432), došlo k pochybení. Pokud žalobkyně mimo bipolární poruchu trpí ještě jinou poruchou (poruchou přizpůsobení) podle kapitoly V položka 5 vyhlášky o posuzování invalidity, pak měla žalovaná zvýšit horní hranici poklesu pracovní schopnosti o 10 %.
9. Žalovaná však tuto skutečnost vyhodnotila nezákonně tak, že potencionální změna diagnózy způsobuje, že vlastně žádná diagnóza ovlivňující pracovní schopnost žalobkyně

tehdy neexistovala. Navíc žalovaná potencionální změnu dovodila ze zprávy Psychiatrické nemocnice Kroměříž z 24. 5. 2022, kde se však uvádí pouze to, že lékaři za krátkou dobu hospitalizace nebyli schopni bipolární poruchu potvrdit. Ani v této zprávě není uvedeno, že by žalobkyně touto poruchou tehdy netrpěla. Pouze se diagnóza nepotvrdila, a to velmi pravděpodobně díky klidovější fázi a nasazené intenzivní medikaci, jakož i vzhledem ke krátké době pozorování. Závěr žalované o změně diagnózy je absurdní a odporuje obsahu spisu a zjištěnému skutkovému stavu. Žalobkyně měla za to, že ke změně diagnózy u ní od června 2021 nikdy nedošlo a tato skutečnost z obsahu spisu a zdravotnické dokumentace ani nevyplývá, ba dokonce z ní vyplývá pravý opak. To žalobkyně dokládala zprávou ošetřující lékařky z 18. 3. 2024, kde je stručně shrnuta diagnóza žalobkyně a časová osa.

10. Žalobkyně navrhla k důkazu citovanou zprávu, sebehodnotící zdravotní dotazník z 27. 6. 2023, zprávy MUDr. F. S. z 23. 8. 2023, 10. 5. 2022, 27. 8. 2021 a 29. 12. 2021, zprávu MUDr. A. J. Ch. z 8. 6. 2023, propouštěcí zprávy z Psychiatrické nemocnice v Kroměříži z 24. 5. 2022 a 30. 5. 2023, rozhodnutí školy o povolení individuálního studijního plánu ze 17. 1. 2022 a následná rozhodnutí, vysvědčení za školní rok 2021/2022 a propouštěcí zprávu z Nemocnice Přerov z 5. 7. 2021.
11. Žalovaná ve **vyjádření k žalobě** upozornila, že pouhá manifestace postižení v minulosti nebo prvotní kontakt s psychiatrickou pomocí neznamenají automaticky invalidizaci. Zdravotní stav musí být doložen výsledky funkčních vyšetření. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který zapříčiňuje pokles pracovní schopnosti ve smyslu § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), lze dovozovat až k okamžiku nesporné existence. Pro dřívější vznik invalidity nesvědčí podle žalované žádný objektivní podklad. Žalobkyně neupřesňuje, co by mělo přinést její osobní vyšetření. Pořizování primárních klinických poznatků není úkolem posudkových lékařů. Interpretace odborných nálezů a správnost a odbornost posudku je otázkou stávajícího přezkumu. Podle žalované je žaloba neopodstatněná.
12. Soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 25. 1. 2024.
13. Soud zjistil ze **správního spisu**, že žalobkyně 26. 6. 2023 požádala o přiznání invalidního důchodu od vzniku nároku. Podle posudku OSSZ ze dne 25. 7. 2023 pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 60 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně bylo postižení podle kapitoly V položky 4d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
14. Proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 10. 2023 o zamítnutí žádosti žalobkyně podala námitky. Podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu ze dne 16. 1. 2023 je žalobkyně invalidní v druhém stupni a pokles její pracovní schopnosti nastal o 60 %. Šlo o postižení podle kapitoly V položky 4d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.
15. Žalovaná v napadeném rozhodnutí v návaznosti na posudek o invaliditě vysvětlila, že vznik invalidity je prokázán zprávou odborného lékaře z 8. 6. 2023. Předchozí potíže žalobkyně neodpovídají diagnostikované bipolární poruše, respektive při hospitalizaci byla diagnóza změněna a znovu potvrzena až v roce 2023 při hospitalizaci. Předchozí zdravotní stav žalobkyně neodpovídal invaliditě žádného stupně.

16. Krajský soud si v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“) vyžádal od **Posudkové komise** Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“ nebo „PK MPSV“) v **Ostravě posudek** ve věci invalidity žalobkyně a ten byl vypracován dne 12. 6. 2024. Podle tohoto posudku šlo u žalobkyně o invaliditu druhého stupně od 2. 8. 2021.
17. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně byla bipolární psychická porucha afektivní, hypomanická fáze. Posudková komise podrobně popsala zjištění podle vypsání lékařských zpráv a ke zprávě z Psychosociálního centra z 18. 3. 2024 uvedla, že podle písemného sdělení „dr. Ch., že v roce 2018-2020 je zřejmá již tato diagnóza bipolární afektivní poruchy“ však nelze z doložené dokumentace konstatovat tento závěr a toto tvrzení se jeví jako účelové. Zpráva byla vydána na žádost pro řízení o námitkách, je však v rozporu se zprávou z 23. 8. 2024.
18. Samotné stanovení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu automaticky neznamená uznání invalidity, ale v důsledku takto zjištěného stavu se stanoví míra poklesu pracovní schopnosti. Právní předpis stanoví, jak velký pokles je již považován za invaliditu a v jakém stupni. Psychiatrické onemocnění žalobkyně probíhalo plíživě a měla nepravidelný kontakt s psychiatrem a psychologem. Zpočátku se jednalo o depresivní symptomatologii s antidepresivy přechodně. V letech 2018-2020 byla pracovní diagnózou F43.2, redukovala se antidepresiva až do úplného vysazení. Nějakou dobu byla žalobkyně stabilní.
19. V květnu 2021 byla změněna diagnóza na bipolární afektivní poruchu. Při kontrole 18. 6. 2021 žalobkyně odmítala jakoukoliv léčbu, neměla náhled ap. Až po pohovoru souhlasila s nasazením medikace a celkovou léčbou. Diagnóza byla poté přehodnocena na F319 („NS bipolární porucha NS“) dne 2. 8. 2021. Není tedy pravda, že tato diagnóza byla zřejmá už od léta 2018-2020, jak je napsáno ve zprávě Psychosociálního centra z března 2024.
20. Posudková komise postižení žalobkyně hodnotila podle kapitoly V položky 4d vyhlášky o posuzování invalidity, a to jako postižení těžké, vymezené jako depresivní epizody těžší bez psychotických příznaků, léčebně rezistentní deprese, mánie a krátké remise. Pokles pracovní schopnosti činil 60 %.
21. Posudková komise určila den vzniku invalidity shodně s odbornou zprávou z 2. 8. 2021. Původně byla diagnóza změněna na bipolární afektivní poruchu již v květnu 2021. Žalobkyně při kontrole 18. 6. 2021 medikaci odmítala, neměla náhled a léčbu nechtěla. Žalobkyně soustavně pak byla léčená se svým souhlasem pro bipolární afektivní poruchu od 2. 8. 2021 s nastavením trvalé medikace. Poté následovaly opakované hospitalizace, ambulantní kontroly, psychoterapie, jak posudková komise popsala výše. Přechodné jednorázové hodnocení v rámci „velmi krátké“ hospitalizace v roce 2022 mělo závěr: „nevyzrálá osobnost s rysy emoční nestability, narcismus a poruchy přizpůsobení“. Předchozí klinické projevy však tuto diagnózu mohly zastrešovat. Nelze souhlasit se zprávou Psychosociálního centra z března 2024, že od začátku psychických potíží se jednalo o závažné známky bipolární afektivní poruchy. Ty ještě nebyly známy, potvrzeny a vysloveny. Určení diagnóz a klinická vyšetření se soustavnou léčbou pro tuto diagnózu probíhaly se souhlasem žalobkyně.
22. Posudková komise zhodnotila po rozvaze veškerou psychiatrickou zdravotnickou dokumentaci v rámci přezkumu odlišně od lékařské posudkové služby OSSZ i žalované,

pokud jde o vznik invalidity. Ve zbylé části s ní souhlasí. Žalobkyně není schopna práce ve stresovém a psychicky náročném prostředí, v nočních směnách a v riziku úrazu.

23. Žalobkyně i žalovaná **při jednání soudu** s posudkem posudkové komise souhlasily a další dokazování nenavrhovaly.
24. Po provedeném řízení krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
25. Posudkové komise jsou oprávněny posuzovat pokles pracovní schopnosti a vyslovovat posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Hlavním obsahem činnosti posudkového orgánu je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí také znalosti z oboru posudkového lékařství.
26. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné znalosti z oboru posudkového lékařství, na nichž především posouzení invalidity závisí.
27. Soud učinil skutková zjištění z výše citovaných důkazů, zejména z posudku PK MPSV v Ostravě ze dne 12. 6. 2024, který byl rozhodujícím důkazem pro rozhodnutí soudu.
28. Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalované o nároku na důchodovou dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav Ministerstvo práce a sociálních věcí svými posudkovými komisemi (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.).
29. V tomto řízení byl vypracován posudek Posudkovou komisí MPSV v Ostravě dne 12. 6. 2024. Krajský soud nezpochybnil závěr posudku Posudkové komise MPSV v Ostravě pro jeho přesvědčivý, vyčerpávající a jednoznačný odůvodnění a pro své rozhodnutí tento závěr posudku převzal. Proti posudku žalobkyně ani žalovaná nevnesly žádné námítky.
30. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
31. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
32. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity *pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti je nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
33. Podle § 2 odst. 3 poslední věta téže vyhlášky *za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*

34. Jestliže u žalobkyně bylo prokázáno, že k datu napadeného rozhodnutí docházelo k poklesu její pracovní schopnosti o 60 %, je nutno žalobkyni k datu napadeného rozhodnutí považovat za invalidní v druhém stupni, a to od 2. 8. 2021, jak je uvedeno v posudku PK MPSV v Ostravě.
35. Soud se v dané procesní situaci nezabýval ostatními žalobními námitkami, bylo to nadbytečné.
36. Soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení, neboť žalovaná si ve správním řízení neopatřila důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Soud vrátil věc žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. Žalovaná znovu ve věci rozhodne, přičemž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vycházet z právního názoru krajského soudu, že žalobkyně byla invalidní v druhém stupni od 2. 8. 2021. Podle § 78 odst. 6 s. ř. s. žalovaná zahrne citovaný posudek posudkové komise mezi podklady pro nové rozhodnutí.
37. Soud přiznal úspěšné žalobkyni náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Ze spisu soud zjistil, že advokát učinil ve věci tři úkony právní služby, kterými byly převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb, podání žaloby a účast na jednání soudu [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „AT“)]. Za provedené účelné úkony právní služby náleží advokátovi mimosmluvní odměna ve výši 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 AT], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč (§ 13 odst. 4 AT). Náhrada za promeškaný čas podle § 14 odst. 3 AT za čtyři půlhodiny činí celkem 400 Kč. Za úkony právní služby tedy advokátu náleží 4 300 Kč.
38. Dále se k nákladům řízení připočte cestovné k jednání soudu a zpět, tj. za jízdu $2 \times 26 = 52$ km (vzdálenost ze sídla advokáta k soudu podle mapy.cz). Dle vyhlášky č. 398/2023 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2024, náleží za použití osobního motorového vozidla základní sazba 5,60 Kč/km a výše průměrné ceny za 1 l motorové nafty činí 38,70 Kč. Podle technického průkazu je kombinovaná spotřeba automobilu 5 l/100 km. Cestovné celkem činí 392 Kč. Náhrada nákladů řízení celkem činí 4 692 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 30. července 2024

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně